

Liksim SMS-kredītus rāmjos!

Pietiek ļaut nebanku kredītiestādēm (SMS Credit, CreditON, u.c.) strādāt uz "savu galvu". Jaunie grozījumi "Patērētāju tiesību aizsardzības likumā", kas pērn pieņemti Saeimā un stājušies spēkā no š.g. 1. janvāra, nosaka, ka no 2011.gada 1.novembra kredītēšanas pakalpojumu patērētājam drīkstēs sniegt kapitālsabiedrība (AS, SIA), kura saņēmusi speciālu atļauju (licenci) patērētāja kredītēšanas pakalpojuma sniegšanai.

Tomēr šie grozījumi nenosaka, kādiem kritērijiem jāatbilst kredīta aizņēmējam. Tāpēc piedāvājam balsot par jauniem grozījumiem PTAL, kas Ministru Kabinetam liktu izstrādāt noteikumus, kuri ne tikai veicinātu godīgu un sociāli atbildīgu nebanku kredītiestāžu darbu, bet arī atrunātu konkrētu definējumu nebanku kredītiestāžu izsniegtajiem patēriņa "mikro"-kredītiem.

Būtība un realitāte ir tāda, ka tikai retās nebanku kredītiestādes iestājas par to, lai kredītus izsniegtu saprātīgi. Tādas sabiedrības kā smscredit.lv, viacredit.lv, credit24.lv, crediton.lv, opencredit.lv nenosaka personu vecuma ierobežojumu, kas ir ne jaunākas par 21 gadu, bet brīvi ļauj ņemt kredītus 20, 19 un 18 gadus vecām personām. Kā arī, tikai retās nebanku kredītiestādes pieprasa, lai viņu klientiem būtu regulāri ienākumu avoti (darba vieta).

Šādi nosacījumi ir izdevīgi jauniešiem, kuri dzīvo "no rokas mutē", spēlē azartspēles, nejutot robežu starp savu un citu cilvēku naudu, jauniešiem, kuri, lietojot alkoholu vai citas apreibinošas vielas, vēlas turpināt vakara gaitā iesākto, bet palikuši "sausā". Tas viņiem paver iespējas ieslīgt nevajadzīgos parādos, kurus skaidrā prātā nebūtu uztaisījuši. No likumdošanas viedokļa, līgums, kurš ir parakstīts reibuma stāvoklī nav spēkā esošs, bet nebanku kredītiestādes to nevar pārbaudīt, jo kredītu var saņemt elektroniski. No tā izriet, ka nebanku kreditoriem ir vienalga, kas patiesībā mikro-aizdevumu pieprasa. Vai tad visām Latvijā esošām pilngadīgām personām, kas nav vecākas par 21 gadu, ir savi pastāvīgi ikmēneša ienākumi, kas ļauj tām atmaksāt saņemtos mikro-aizdevumus?

Ar ko atšķiras nebanku kredītēšanas iestādes no bankām? Bankas (piem., Swedbank) nosaka stingrākus kritērijus un pieprasa no klientiem, izsniedzot tiem īstermiņa patēriņa kredītu, būt vecākiem par 21 gadu (ieskaitot).

Vai nebanku kredītiestādes tiešām veicina izvērtēt klienta reālās iespējas atmaksāt aizdevumu? Tikai retajām ir iespēja pārbaudīt (tā šīs kapitālsabiedrības raksta) vai klientam nav parādu citās iestādēs. Būtībā jebkurš aizņēmējs, lai atmaksātu vienu patēriņa kredītu ir spējīgs paņemt citā nebanku kredītiestādē citu kredītu, lai apmaksātu pirmo, bet rezultātā ieslīgstot arvien dziļākā parādu bedrē. Tas liecina par to, ka šī biznesa vide ir jāuzrauga vērīgāk, lai nebanku kredītiestādes ne tikai pelnītu, bet arī palīdzētu tai sabiedrības daļai, kurai īstermiņa patēriņa kredīts tiešām ir vajadzīgs.

Mūsu piedāvātais risinājums ir šāds – balsojam par jauniem grozījumiem PTAL, kas skaidri un gaiši definē mikro-kredītus, kurus izsniedz nebanku kredītiestādes (piem., SIA "SMScredit.lv"), kā arī nosaka Ministru Kabinetam izstrādāt jaunus, tieši mikro-kredītēšanas nozarei paredzētus noteikumus. Šajos noteikumos arī tiks atrunāts, ka licencētās nebanku kredītiestādes, kuras nodarbojas ar patērētāju mikro-kredītēšanu, drīkst izsniegt aizdevumus tikai personām, kas sasniegušas 21 gadu vecumu un kurām jau ne mazāk kā 6 mēnešus ir patstāvīga darba vieta ar neto ienākumiem, ne zemākiem par Ls 180.

Ja nevēlies, lai mūsu jaunatne ieslīgst parādos, tad palīdzi atbalstīt šo iniciatīvu.

*Labu vēlot Latvijas tautai,
Pavels Cacivkins,
Artūrs Ivanovs*